

Creëer je Wijk in Gent. Duurzame projectsubsiëring: een paradox?

↳ INGE VAN DE WALLE

Het voordeel van projectsubsiëring is dat je flexibel kan inspelen op maatschappelijke tendensen, dat je nieuwe accenten kan leggen in het beleid. Het nadeel is navenant: vaak zijn (culturele) projecten eendagsvliegen die plotsklaps ophouden te bestaan, eens de middelen opgesoupeerd en het toonmoment achter de rug. Bij de dienst Kunsten van de stad Gent polsten we bij Kathleen Bautmans hoe zij deze heikele klip weten te omzeilen. De dienst kwam recent op de proppen met een reglement voor de projectsubsiëring van een duurzaam artistiek initiatief. Valt een projectwerking wel te rijmen met duurzaamheid?

IN GESPREK MET KATHLEEN BAUTMANS

Inge: Vanwaar de keuze voor projectsubsiëring van een duurzaam artistiek initiatief?

Kathleen Bautmans: We merkten dat bij Kunst in de Buurt, een wedstrijdformule voor vernieuwende artistieke projecten met bewoners, een aantal projecten tussen de mazen van het net glipten. Die projecten waren op zich wel zinvol, maar niet vernieuwend en artistiek genoeg binnen het kader van Kunst in de Buurt. Vaak gaat het over projecten die gekoppeld zijn aan een aantal trekkersfiguren in de wijk. Omdat we die dynamiek niet verloren wilden laten gaan, zijn we vanuit

de dienst Kunsten op zoek gegaan naar een nieuw kader.

We geven nu al een structurele subsidie aan sociaal-artistieke projecten. Met dit nieuwe kader was het niet de bedoeling om mensen of organisaties structureel te subsidiëren, wel dat er binnen de projecten aandacht is voor verankering en samenwerking met de buurt. Om op die manier tot duurzame artistieke projecten te komen voor de wijk. Dat is dan de oproep Creëer je Wijk geworden, waarbij organisatoren twee keer per jaar

duurzame artistieke initiatieven kunnen indienen.

Inge: *Hoe hangt dit reglement samen met andere reglementeringen en het ruimere cultuur- en stedelijk beleid?*

Kathleen: Het cultuurbeleid van de stad heeft een ruime waaier aan ondersteuning ten aanzien van de sector, gaande van de beschikbaarstelling van zalen en materiaal tot subsidies. Eén van deze instrumenten is het reglement voor de subsidiëring van culturele projecten. De focus ligt hier heel sterk op ‘creatie’ – tijdelijke projecten en artistieke kwaliteit – en vertrekt van bij de aanbodzijde. Met Creëer je Wijk ligt er net geen druk op het product, maar krijgt het duurzaam proces alle aandacht. De initiatieven spreiden zich uit over meerdere maanden tot anderhalf jaar.

De projectondersteuning binnen Creëer je Wijk loopt ook parallel met de stadsvernieuwing in Gent, vanuit het besef dat niet enkel stedenbouwkundige investeringen noodzakelijk zijn, maar dat ook culturele input nodig is. Want stadsvernieuwing is niet enkel een verhaal van stenen, maar gaat ook over de mensen in de wijk. Een cultureel project kan evengoed een krachtige impuls geven voor creatieve en actieve wijken. We zetten hierbij op verschillende sporen in: gaande van de kleinschalige ‘DeWijk aan Zet’-projecten over de Creëer je Wijk-projecten tot structurele subsidiëring van sociaal-artistieke projecten.

Gent zet ook sterk in op gebiedsgerichte werking, DeWijk aan Zet is een initiatief van de Dienst Stedelijke Vernieuwing en Gebiedsgerichte Werking. In 2006 en 2007 was telkens 175.000 euro voorzien voor betoelaging van initiatieven die de bewoners zélf nemen om het samenleven in hun buurt te bevorderen.

In 2007 werden 119 aanvragen goedgekeurd door de ‘wijkjury’s’.

Een groot deel van de initiatieven zijn straatfeesten, maar er zijn ook veel linken met cultuur. Bijvoorbeeld de Murga-fanfare, een buurtfanfare in de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham, geïnspireerd op het schippersverleden van

de buurt. Buurtbewoners werden betrokken bij verschillende ateliers, rond muziek, woord, beeld, dans. De opstart kaderde in De Wijk Ontpopt, een artistiek samenwerkingsproject tussen de scholen, de wijk en de bewoners. De fanfare groeide en er sloten nieuwe partners aan. De fanfare verzelfstandigde en wil bouwen aan een duurzaam en blijvend karakter. Vandaar krijgen ze nu middelen via Creëer je Wijk.

DUURZAAM IN DE BUURT

Inge: *Hoe beoordelen jullie de factor duurzaamheid binnen de projecten?*

Kathleen: De projectjury gaat na in hoeverre er sprake is van een concreet netwerk in de wijk. Zoals het in de criteria staat uitgeschreven: “De werking is artistiek en cultureel georiënteerd, maar mikt niet op autonome artistieke creatie: ze vlecht zich in het culturele weefsel van de wijk in en

“Stadsvernieuwing is niet enkel een verhaal van stenen, maar gaat ook over de mensen in de wijk.”

zoekt er een breed lokaal draagvlak om de actieve kunstbeleving van bewoners te kunnen stimuleren." De jury bestaat uit mensen uit het sociaal-artistieke veld die begaan en vertrouwd zijn met de projecten en de stad. We vragen ook dat de indieners vertrekken vanuit kennis van de actoren en het publiek in de wijk.

Inge: Welke effecten heeft Creëer je Wijk tot nog toe gehad?

Kathleen: Er zijn twee oproepen per jaar, één in februari en één in oktober. Daarmee worden dan telkens 5 à 6 projecten goedgekeurd van telkens 5.000 tot 15.000 euro. We merken dat de projecten vooral ingediend worden door organisaties met toch wel een staat van dienst in de wijk. Een aantal projecten had tot nog toe geen enkel kader om op terug te vallen, een aantal andere projecten gaat uit van vzw's die al ondersteuning krijgen, maar initiatieven opzeten naast hun reguliere werking.

Een nieuw initiatief is bijvoorbeeld de Ledebirds, een Ledeburgs orkest dat eigen jazz- en folkcomposities speelt, en pop- en rockliedjes waar ze een eigen draai aan geven. Zij willen heel duidelijk het engagement opnemen om zich in te schakelen in de buurt. Daarvoor waren ze op zoek naar een vaste stek in Ledeburg. Het is immers niet altijd gemakkelijk om al die instrumenten telkens weer te versleuren om een repetitie te kunnen organiseren. De vraag om ruimte, repetitielokalen en werkruimte is trouwens een

vraag die vaak terugkomt. Naast de vraag om meer procesbegeleiding en artistieke deskundigheid.

Een project zoals CirQ bijvoorbeeld is heel moeilijk te vatten in de reguliere subsidiëring. Via Creëer je Wijk krijgen ze nu middelen om zich te verankeren in de Muidewijk, door middel van een atelier/cirQ-kunstudio-fabriek waarin medewerkers én buurtbewo-

ners samenwerken, brainstormen... Andere initiatieven zoals bijvoorbeeld Ambrosia's tafel krijgen al subsidies, maar werkten een nieuw project uit voor de wijk Nieuw Gent. Vanuit kunstenaar Shabini's blik wordt een multimediaal traject opgezet waarin de

volledige wijk betrokken wordt. Het initiatief slaat de brug tussen de maar liefst 76 verschillende nationaliteiten van Nieuw Gent.

STRUCTURELE INBEDDING

Inge: Welke ondersteuning biedt de dienst Kunsten aan de projecten om te komen tot duurzame resultaten?

Kathleen: We vragen sowieso aan de indieners of ze bereid zijn om samen te werken en informatie uit te wisselen met de stadsdiensten en andere actoren die op het terrein actief zijn. Daarnaast vragen we ook dat de initiatieven openstaan voor coaching en feedback. De projectjury geeft in zijn feedback al een aantal elementen aan om het project te verduurzamen en structureel in te bedden in de wijk. Met de dienst Kunsten gaan we samen met de projecten op zoek naar de mogelijkheden. We nemen met alle projecten

“Vernieuwing in de betekenis van ‘nog niet eerder gezien’ is zeker geen must of belangrijk selectie criterium.”

telefonisch contact op en/of gaan langs. We bieden die begeleiding indien gewenst ook voor projecten die niet geselecteerd zijn. Wat mankeert er aan het project? Binnen welk kader kan het project wel passen? Met welke organisaties of diensten kunnen we de mensen in contact brengen?

De nood aan ondersteuning vanuit de dienst Kunsten is verschillend naargelang de ervaring van de organisatie. Voor bijvoorbeeld een jonge organisatie als de Ledebirds is de nood aan infrastructuur groot. Hun project levert een bijdrage voor de wijk, maar het is niet de bedoeling dat hun project leidt tot overlast, wel tot beter samenleven. Een goed lokaal en een goede geluidsisolatie is dus noodzakelijk. We proberen dus mee te zoeken naar een concrete oplossing, maar evengoed op het beleidsniveau signalen door te spelen.

Omtrent die algemene nood aan infrastructuur proberen we vanuit de dienst Kunsten samen te werken met andere partners binnen de stad. Zo ook bijvoorbeeld voor het muziekhuis Goeste Majeur, een initiatief van een aantal gedreven, professionele muzikanten die verbonden zijn met de Brugse Poort, Bij De Vieze Gasten en De Propere Fanfare. Ze organiseren muzikale buurtprojecten, workshops, geven individuele lessen en organiseren een kinderfanfare. Eigenlijk doen ze op een alternatieve manier aan muziekeducatie. Zij kunnen wel een paar jaar middelen krijgen vanuit Creëer je Wijk, maar het is wel de bedoeling dat we samen met

andere actoren zoeken naar een structurele inbedding.

Inge: *Het vernieuwende, uitzonderlijke of experimentele karakter van een projectvoorstel staat altijd in verhouding tot z'n omgeving. In hoeverre houden jullie daar rekening mee?*

Kathleen: Vernieuwing in de betekenis van 'nog niet eerder gezien' is zeker geen must of belangrijk selectiecriteria. We geloven op zich wel in de vernieuwende kracht van projecten, maar je moet dat inderdaad beoordelen op basis van de wijk en de context. In de steden beginnen murga's overal op te duiken, maar de murga is op zich wel een goede en nieuwe aanpak voor de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham. Hetzelfde geldt voor Goeste Majeur. Zij doen aan muziekeducatie: op zich niks nieuws, maar ze doen dat wel met een vernieuwende methodiek. Dat kan een impuls bieden voor andere initiatieven, zoals het deeltijds kunstonderwijs.

We geloven er sterk in dat dynamiek dynamiek aantrekt. Doordat de stadsvernieuwing zich concentreert op een aantal wijken, zoals nu bijvoorbeeld in Ledeberg, merk je dan wel dat er eigenlijk weinig projecten worden ingediend uit bijvoorbeeld de buurgemeenten of de stationsbuurt. Creëer je Wijk begint nu goed te lopen en bekend te raken, maar we zullen ook vanuit de dienst Kunsten het reglement evalueren en waar nodig bijsturen, bijvoorbeeld op het vlak van spreiding. Maar als we zien wat Creëer je Wijk teweegbrengt, geloven we heel hard in de projectoproep.